

Հովսեփյան Վանինե Ժորայի
«Իրավաբանական պատասխանատվության հիմնախնդիրը
սահմանադրական և օրենսդրական փոփոխությունների
համատեքստում (համատեսական վերլուծություն)» թեմայով
թեկնածուական ատենախոսական աշխատանքի վերաբերյալ

Գրախոսվող ատենախոսական աշխատանքի թեման խիստ արդիական է թե՛ տեսական և թե՛ գործնական առումով: Արդի գիտական հետազոտություններում իրավաբանական պատասխանատվությունը իբրև անբաժանելիորեն կապված պետության, իրավունքի նորմերի, քաղաքացիների ու նրանց միավորումների պարտավորության և հակաիրավական վարքի հետ: Պետությունը՝ ընդունելով իրավունքի նորմերը, սահմանում է իրավախախտ սուբյեկտների իրավաբանական պատասխանատվությունն անկախ իրենց կամքից ու ցանկությունից, այն կրում է պետական հարկադրական բնույթ:

Պետական հարկադրանքը՝ առանձնահատուկ ներգործություն է մարդկանց վարքագծի նկատմամբ, որը հիմնված է դրա կազմակերպված ուժի վրա: Սակայն դա ոչ միայն պարզապես պետական հարկադրանք է, այլ՝ հարկադրանք իրավունքի նորմերի կատարման նպատակով: Այդպիսի հարկադրանքի բնորոշ առանձնահատկությունը նրանում է, որ այդ գործունեությունն ինքնին խստորեն կարգավորված է օրենքով, ունի իր իրավական ռեժիմները:

Մեր կարծիքով թեմայի հետազոտության արդիականությունը պայմանավորված է նաև հասարակական հարաբերություններում և պետական կառավարման ոլորտում իրավախախտումների արդյունավետ կանխարգելմամբ և օրինականության պահպանման գործում իրավաբանական պատասխանատվության որոշիչ դերակատարումով:

Մեր կարծիքով գրախոսվող աշխատանքի արդիականությունը պայմանավորված է նաև իրավական գիտության մեջ իրավաբանական պատասխանատվության որոշ խնդիրների վիճելի բնույթով: Չնայած քննարկվող

ուսումնասիրության ավելի քան կես դար պատմությանը, մինչև այժմ բացակայում է կարծիքների ընդհանրությունը իրավաբանական պատասխանատվության հասկացության, գործառույթների բնույթի, սկզբունքների, դասակարգման չափանիշների, ինչպես նաև հարակից իրավական երևույթների հետ հարաբերակցության խնդիրները: Այս խնդիրների ճիշտ լուծումը թույլ կտա պարզել իրավաբանական պատասխանատվության բնույթը, ինչը վերջին հաշվով դրականորեն, կազդի օրինականության և իրավական կարգի ապահովման որակի վրա:

Հեղինակը հատուկ ուշադրություն է դարձրել վերջին տարիներին մեզանում պաշտպանված դոկտորական և թեկնածուական ատենախոսություններին, որոնք քննարկվող աշխատանքի համար ունեն ինչպես տեսական, այնպես էլ մեթոդաբանական նշանակություն:

Քննարկվող ատենախոսական աշխատանքի նպատակն է իրավաբանական պատասխանատվության տեսական և կիրառական հիմնախնդիրների համալիր ուսումնասիրությունը:

Դրված նպատակին հասնելու համար հեղինակը փորձել է լուծել հետևյալ **խնդիրները**.

-մշակել իրավաբանական պատասխանատվության ընդհանուր գիտական հասկացությունը և իրավաբանական պատասխանատվության հեղինակային հայեցակարգը,

-բացահայտել իրավաբանական պատասխանատվության դերը իրավունքի բոլոր սուբյեկտների օրինական վարքագիծն ապահովելու մեխանիզմում,

-մշակել իրավաբանական պատասխանատվության իրականացման կառուցակարգային մեխանիզմները,

-սահմանել իրավաբանական պատասխանատվության իրավահարաբերությունների բնույթը և առանձնահատկությունները, որոնց մեջ իրականացվում է կամավոր և պետական-հարկադրական պատասխանատվությունը, բացահայտել իրավական պատասխանատվության իրավահարաբերությունների օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ հատկանիշները,

-վերլուծել իրավական պատասխանատվության իրականացման ժամանակակից կառուցակարգերը, դրանց կիրառման առանձնահատկությունները, բացահայտել իրավական պատասխանատվության նոր տեսակների սահմանման հիմնական խնդիրները և չափանիշները,

-մշակել գիտականորեն հիմնավորված առաջարկություններ՝ գործող օրենսդրության կատարելագործման և իրավակիրառ պրակտիկայի բարելավման ուղղությամբ,

-ներկայացնել հեղինակային՝ «տեղեկատվական-որոնողական էլեկտրոնային համակարգի» հայեցակարգի հիման վրա մշակված ձևաչափը:

Գրախոսվող ատենախոսական աշխատանքի ուսումնասիրությունից կարելի է եզրակացնել, որ հեղինակը պատշաճ գիտական խորությամբ է լուծել իր առջև դրված խնդիրները, իսկ հետազոտության արդյունքները արժանահավատ են, գիտականորեն հիմնավորված և տրամաբանորեն փաստարկված:

Հետազոտության գիտական նորույթը կայանում է իրավաբանական պատասխանատվության համակարգային հետազոտության մեջ, որի արդյունքում բացահայտվում է իրավաբանական պատասխանատվության էությունը, բնութագրական հատկանիշները, առանձին տեսակների առանձնահատկությունները:

Ընդհանուր առմամբ, դրական գնահատելով գրախոսվող աշխատանքը, այդուհանդերձ ունենք որոշակի նկատառումներ, որոնք հանգում են հետևյալին.

Առաջին, հեղինակը իրավացիորեն նշում է, որ «Իրավաբանական պատասխանատվությունը՝ ցանկացած իրավական համակարգի կարևոր ինստիտուտն է, իրավունքի գլխավոր հատկանիշներից մեկը», այդուհանդերձ, մեր կարծիքով, բավարար չափով չի հիմնավորում այդ կարևոր եզրահանգումը, չէ որ իրավունքը նաև ազատության և արդարության արտահայտման նորմատիվ չափորոշիչ է:

Երկրորդ, աշխատանքի մեջ հստակորեն չի սահմանազատվում «պետական հարկադրանք» և «իրավաբանական պատասխանատվություն» հասկացությունները,

չնայած դրանք հարակից իրավական կատեգորիաներ են, սակայն ոչ նույնանման հասկացություններ:

Սակայն նշված նկատառումները կրում են մասնակի բնույթ և բնավ չեն կարող ազդել ատենախոսական աշխատանքի դրական գնահատականի վրա:

Ատենախոսությունը և սեղմագիրը պատրաստված են ներկայացված պահանջներին համապատասխան, իսկ հեղինակի կողմից հրատարակված գիտական հրապարակումներում (թվով՝ 8-ը) լիարժեքորեն արտացոլված են ատենախոսության հիմնական դրույթները:

Հետազոտության թեման և բովանդակությունը համապատասխանում են ընտրված մասնագիտությանը:

Ելնելով վերոշարադրյալից կարելի է եզրակացնել, որ Վանինե Ժորայի Հովսեփյանի «Իրավաբանական պատասխանատվության հիմնախնդիրը սահմանադրական և օրենսդրական փոփոխությունների համատեքստում (համատեսական վերլուծություն)» թեմայով թեկնածուական ատենախոսությունը գիտական նորույթ պարունակող, ամբողջական ու ավարտուն հետազոտություն է, այն լիովին համապատասխանում է ԲՈԿ-ի «Կանոնակարգի» պահանջներին, իսկ հեղինակն արժանի է իրավաբանական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի շնորհմանը:

Պաշտոնական ընդդիմախոս՝

Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու

Հովհաննես Զավենի Սարգսյան

Ռ. Ասեյ

Հովհաննես Սարգսյանի ստորագրությունը հաստատում եմ՝

Երևանի «Մաշտոց» համալսարանի ռեկտոր՝ Զ. Սարգսյան

